

Minimální preventivní program školy 2011-2012

Školní metodik prevence: Mgr. Eva Moškvanová

Úvod

Minimální preventivní program je určen pro žáky, jejich rodiče, pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, pro širokou veřejnost.

Charakteristika školy

Naše škola se nachází v městské části Brno-střed. První stupeň sídlí na ulici Rašínova 3, druhý stupeň na ulici Husova 17, součástí školy je i mateřská škola, jejíž sídlo je na ulici Jánská 22. V současné době navštěvuje školu 508 žáků. Naše škola je připravena poskytnout odbornou péči žákům se specifickými poruchami učení, žákům v riziku, žákům s rizikovým chováním i žákům nadaným. Ve výuce jsou uplatňovány daltonské prvky. Žákům je nabízeno velké množství volnočasových aktivit v podobě nepovinných předmětů a zájmových útvarů

Cíle MPP jsou především v

- poskytování informací všem výše zmíněným skupinám o problematice prevence sociálně patologických jevů a nabízení veškerých možností, jak je plně je zapojit do vlastní realizace,
- výchově ke zdravému životnímu stylu, podněcování žáků k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví a za životní prostředí,
- vytváření životních postojů a kvalitního žebříčku hodnot s důrazem na život bez drog, násilného, xenofobního a diskriminačního chování,
- rozvoji a podpoře sociálních kompetencí, posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům,
- minimalizaci výskytu sociálně patologických jevů,
- vytváření nestresujícího prostředí pro přijetí jakéhokoliv žáka,
- vytváření pozitivní motivace pro zapojení všech žáků do školních i mimoškolních aktivit,
- seznamování žáků s tématy antidiskriminace,
- nabízení účasti všem žákům na školních i mimoškolních aktivitách,
- nabízení možností, jak se samostatně rozhodovat a jak hledat pomoc.

1. Krátkodobé cíle – spočívají ve zmapování potřeb primární prevence a ve vlastní realizaci specifické i nespecifické primární prevence (viz výše) a v pokračování budování vztahů mezi jednotlivými žáky.

2. Střednědobé cíle – zahrnují především snahu o větší zapojení rodičů do dění školy, tvorbu vlastních projektů.

3. Dlouhodobé cíle – patří mezi ně především výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj a podpora sociálních kompetencí, další vzdělávání pedagogických pracovníků školy.

Cílové skupiny

- jsou jimi všichni žáci ZŠ,
- zvláště je třeba se zaměřit na:
 - děti se zdravotními problémy,
 - žáky se specifickými vzdělávacími potřebami,
 - žáky v riziku,
 - žáky, kteří rizikové chování vykazují,
 - na děti s odlišnou etnickou příslušností, než je ta většinová, u nichž je podstatná integrace do většiny

Zásady prevence spočívají v

- v individuální práci s každou třídou,
- aktivním zapojení třídního učitele,
- kvalitně zpracovaném školním řádu – *Pravidlech soužití*.

Formy prevence jsou:

- úzká spolupráce mezi rodiči, žáky a školou,
- poradenská činnost,
- odhalování specifických poruch učení a chování a následné náprava,
- vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu,
- vyhranění negativního vztahu k návykovým látkám,
- široká nabídka školních i mimoškolních aktivit.

Realizace MPP

- Preventivní strategie v jednotlivých ročnících je obsažena v ŠVP.
- Také v tomto školním roce vyučovací předmět *Etická výchova* (pro 9. ročník) významně přispěje svými tématy k naplnění cílů MPP.
- Všichni pracovníci školy se budou snažit, aby u žáků docházelo k postupnému zvyšování sociálních kompetencí, a budou podporovat rozvoj jejich komunikačních dovedností.
- Škola se bude snažit o vytvoření pozitivního sociálního klimatu, prostoru pro smysluplné využití volného času dětí, o jejich výchovu k zodpovědnosti za své zdraví a zdravý životní styl a snížení výskytu rizikových projevů v chování žáků nabídkou volnočasových aktivit - výukou nepovinných předmětů a zájmových útvarů: *sportovní hry, házená, keramická dílna, dramatická výchova, sborový zpěv, německý jazyk, AJ s rodilým mluvčím, francouzský jazyk, gymnastika, florbal, míčové hry aj.*
- Ve školním roce budou po zkušenostech z minulých let zorganizovány projektové dny: *Den zdravého životního stylu, Den*

světových náboženství, Člověk v ohrožení, Husovská noc, Den plný kultury, Nalivárna, Veletrh Evropy a Expedice na Husovce.

- Žáci čtvrtých ročníků se společně s žáky z pátých ročníků zúčastní seznamovacího výletu.
- Žáci nižších ročníků budou besedovat s odborníky z poraden pro drogově závislé, psychologických poraden apod. Žáci vyšších ročníků budou zpracovávat projekt s tematikou zdravého životního stylu. V průběhu celého roku budou žákům nabízeny další aktivity dle aktuálních potřeb a nabídek institucí, se kterými spolupracujeme.
- Škola je dohodnuta na spolupráci s Policií ČR, jejíž pracovníci budou docházet do školy, monitorovat v ní situaci a pořádat besedy s žáky.
- Školní řád je rovněž vnímán jako nástroj prevence.
- Učitelé budou v jednotlivých předmětech své žáky vést k samostatnosti, toleranci a zodpovědnosti. Budou je učit spolupráci a vhodné komunikaci.
- Všichni žáci, pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci naší školy jsou seznámeni s pravidly první pomoci, v průběhu školního roku jsou pro ně zajišťovány vzdělávací akce. Lékárnička je umístěna ve sborovně.
- Problematika různých rizikových projevů chování a reakce na ně bude průběžně zařazována především na třídnické hodiny a do hodin předmětů VKO (výchova k občanství), VKZ (výchova ke zdraví), ETV (etická výchova), PŘ (přírodověda i přírodopis), prvouka, CH (chemie), SVS (společenskovední seminář), VV (výtvarná výchova), TV (tělesná výchova) a příbuzných předmětů.
- Škola bude využívat programů pro boj s šikanou a dalšími rizikovými jevy.
- Žáci si mohou volit své zástupce do žákovské rady. Jsou tak vedeni ke spolupráci a zodpovědnosti, učí se prosazovat své zájmy a potřeby.

Rámcový časový harmonogram:

- září: seznamovací výlet žáků čtvrtých a pátých ročníků, Maraton škol (1. – 5. ročník), Orientační běh žáků 6. – 9. ročníků, terénní exkurze se zaměřením na ekologii (7. ročníky), terénní cvičení s prvky environmentální výchovy (6. ročníky), fotbalový turnaj (žáci 4. a 5. tříd)
- říjen: Mapování vztahů ve třídě (6. ročníky), Legální návykové látky (5. ročníky)
- listopad: Den světových náboženství
- prosinec: Den plný kultury, Husovská noc, Expedice Husova, akademie
- únor: Šikana, kriminalita, drogy (6. a 7. ročníky), lyžařský výcvik
- březen: Vivat Komenský!, Veletrh Evropy
- duben: Den zdravého životního stylu

- květen: Člověk v ohrožení, Sexuální a reprodukční zdraví, plánování rodičovství (8. a 9. ročníky)
- červen: Závěrečná akademie, prezentace ročníkových prací žáků devátých tříd, výlety jednotlivých tříd

Preventivní strategie na prvním stupni:

- zdraví (kouření, alkoholismus, návykové látky, environmentální výchova),
- mezilidské vztahy (společná tvorba pravidel soužití mezi žáky a učiteli, nácvik řešení problémů, komunikace a diskuze, všímání si jednotlivých odlišností mezi žáky a jejich kladné přijímání, přijímání, uvědomování si vlastní osobnosti),
- dopravní výchova

Preventivní strategie na druhém stupni:

- zdraví (zdravý životní styl, stres, zvládání náročných situací, závislost, kouření a alkohol)
- mezilidské vztahy (vzájemné poznávání jedinců v nově utvořených kolektivech, následná tvorba pravidel a bezpečného prostředí, vhodné chování a komunikace, rozvoj schopnosti komunikovat a diskutovat, partnerství a sexualita, posílení osobnosti, rasismus, antidiskriminace)
- právo

Metody hodnocení efektivity jednotlivých programů

Žáci se budou moci k jednotlivým programům vyjádřit v dotaznících nebo ústně. Shrnutí a následné reflexe proběhnou v běžných vyučovacích hodinách a na hodinách třídnických. Žáci mohou své připomínky rovněž sdělit svým zástupcům v žákovské radě, umístit je do schránky důvěry.

Minimální preventivní program se v každém pololetí bude vyhodnocovat na pedagogické radě, celkové zhodnocení proběhne na konci školního roku.

Úkoly jednotlivých pracovníků školy, zapojení žáků a zaměstnanců do MPP

- Ředitel školy - má odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu, sleduje jeho efektivitu, v případě potřeby svolává výchovné komise.

- Výchovná poradkyně – poskytuje poradenství při řešení školního neúspěchu, výukových problémů, volbě povolání a dalšího vzdělávání žáků, spolu s třídními učiteli a asistenty se podílí na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů a připravuje podmínky pro integraci jednotlivých žáků, navrhuje řediteli školy svolávání výchovných komisí, konzultuje problémy s odbornými pracovišti (SPC, PPP).
- Školní metodička prevence - koordinuje přípravy a realizace programů, komunikuje s žáky, rodiči, ostatními pracovníky školy (především s třídními učiteli), odkazuje na další odborníky, monitoruje žáky v riziku a s poruchou chování a emocí, zaměřuje se na zachycování varovných signálů souvisejících s problematikou rizikových projevů chování, účastní se výchovných komisí, spolupracuje s organizacemi v oblasti primární prevence, dokumentuje průběh a hodnotí realizaci preventivní strategie.
- Pedagogický sbor - jednotliví učitelé začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů (viz ŠVP), jednotlivé problémy a nejasnosti z oblasti prevence rizikových projevů chování konzultují s metodičkou prevence, výchovnou poradkyní a vedením školy.
- Třídní učitelé – hrají stěžejní úlohu při naplňování MPP, mapují vztahy ve své třídě, vhodnými aktivitami navozují zdravé prostředí v kolektivu, konzultují a úzce spolupracují s metodičkou prevence, výchovnou poradkyní, vedením, ostatními pracovníky školy a rodiči, seznámí žáky s MPP, podílí se na léčbě vztahů v kolektivech, ve kterých se vyskytla šikana, důsledně postihují (navrhují postihy) v případě porušení školního řádu, komunikují s rodiči nejen prostřednictvím třídních schůzek.
- Žáci - participují se na přípravě a realizaci programu, jsou seznámeni s MPP, vědí, kde hledat pomoc, na koho se obrátit.

Spolupráce s institucemi

- Pedagogicko-psychologická poradna
- Centrum prevence - Sdružení Podané ruce, o. s.
- Policie ČR
- Preventivní skupina městské policie
- Úřad práce
- kulturní střediska a organizace (např. úspěšná dlouhodobá spolupráce s občanským sdružením Augusto - dílny a zážitkové programy)
- Okresní metodik prevence
- OSPOD

Spolupráce s rodiči

- Škola bude spolupracovat s rodiči v oblasti zdravého životního stylu dětí a v oblasti prevence. Tato problematika bude pravidelně zařazována také na program třídních schůzek s rodiči. Rodičům zde budou nabízeny propagační materiály týkající se především oblasti drogové prevence a šikany, bude jim sdělen postup školy v případě problémů žáků s drogami. Rovněž zde budou seznámeni s MPP, který je součástí ŠVP, a školním řádem.
- Rodiče budou informováni prostřednictvím webových stránek, třídních důvěrníků, školního čtvrtletníku *Hus(n)oviny* a na třídních schůzkách. Důležité informace se dozvědí i v žákovských knížkách, kde je umístěn i výňatek ze školního řádu, s nímž byli prokazatelně seznámeni.
- Rodiče mohou využívat konzultací metodičky prevence a výchovné poradkyně. Po předcházející domluvě je možná schůzka s kterýmkoliv z pedagogických pracovníků naší školy.
- Výchovná opatření jsou rodičům sdělována písemně.

Metodické a učební materiály a literatura

- Videokazety:

Řekni drogám ne! (3 díly), Oči hadů (3 díly), Dokážete nekouřit?, Kouření a já, Prevence AIDS, Abeceda lidské sexuality (4 díly), Drogová problematika, Sexuální výchova, Nechte toho, Věčné téma, Naučte své dítě říkat ne, Proč přestat, Pití s mírou, Expedice prevence

Kontaktní místo ve škole a informační nástěnka, další aktivity:

1. Modrá schránka (schránka důvěry) – je umístěna vedle informační nástěnky. Žáci do ní mohou vhadzovat nejrůznější dotazy a svěřit se se svými problémy. Svá trápení mohou sdělovat i anonymně.
2. Informační nástěnky pro žáky a rodiče (v prvním patře v budově na Husově ulici, v přízemí v budově prvního stupně), pro pracovníky školy (ve sborovně) – žáci, jejich rodiče i pracovníci školy zde naleznou veškeré potřebné informace a kontakty z oblasti prevence sociálně patologických jevů. Rovněž jsou zde aktualizovány informace z jednotlivých schůzek ŽR.
3. Žákovská rada (ŽR) – žáci každé třídy si volí své zástupce.
4. Školské poradenské centrum – tvoří jej výchovná poradkyně, metodička prevence a školní psychologka. Zaměřuje se především na poradenství v oblasti školního neúspěchu, výukových problémů, integrace žáků, volbě povolání a dalšího studia žáků (viz Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních). Schůzky ŠPC se konají jedenkrát až dvakrát do měsíce.

5. Preventivní tým – metodička prevence, výchovná poradkyně a školní psychologka spolu s vedením školy úzce spolupracují při řešení výskytu šikany, individuálně doporučují další postupy.

Síť organizací a služeb poskytujících odbornou pomoc, internetové odkazy a poradny

1. Drogy, alkohol, kouření, gambling:

- PPP Brno – poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti
Adresa: Sládkova 45, 613 00 Brno
Kontakt: 548 526 802, 723 252 765, sladkova@pppbrno.cz,
www.poradenskecentrum.cz
- Sdružení a nadace Podané ruce
K-centrum Drug Azyl - adresa: Vídeňská 3, 639 00 Brno
- kontakt: 543 249 343, drugazyl@podaneruce.cz

Centrum prevence - adresa: Hapalova 22, 621 00 Brno
- kontakt: 54921287
prevcentrum@podaneruce.cz
- Centrum léčby závislosti na tabáku
Adresa: Jihlavská 20, 639 00 Brno
Kontakt: 532 233 198
- Telefonní linka pro odvykání kouření s celorepublikovou působností
Kontakt: 844 600 500
- MOAT
Adresa: Masarykova 37, 602 00 Brno
Kontakt: 542 214 220
- Teen Challenge
Adresa: Pekařská 12, 602 00 Brno
Kontakt: 777 179 363, brno@teenchallenge.cz
- Sdružení A-klubů
Adresa: Křenová 62a, 602 00 Brno
Kontakt: 541 247 233, akluby@akluby.cz
- Anonymní linka důvěry A-klubů: 603 487 867,
545 241 301, linka.duvery@akluby.cz

2. Psychiatrické léčebny a krizová centra:

- Psychiatrická léčebna Černovice
Adresa: Húskova 2, 618 00 Brno

Kontakt: 548 123 111 (spojovatelka), sekretariat@plbrno.cz

- Psychiatrická léčebna Bohunice
Adresa: Jihlavská 20, 639 00 Brno
Kontakt: 547 191 111 (spojovatelka)
- Středisko sociální pomoci dětem
Adresa: Hapalova 4, 621 00 Brno
Kontakt: 541 229 298
- Dětské krizové centrum SPONDEA, o. p. s.
Adresa: Sýpka 25, 613 00 Brno
Kontakt: 541 235 511, 608 118 088

3. Internetové odkazy a poradny:

- www.adiktologie.cz
- www.atlinka.cz (anonymní linka pomoci)
- www.bkb.cz (znásilnění, pohlavní zneužívání, domácí násilí, oběti a svědci trestných činů, přepadení)
- www.dds.winet.cz (děti, volný čas, drogy)
- www.detskaprava.cz
- www.donalinka.cz (pomoc osobám ohroženým domácím násilím)
- www.drogovaporadna.cz
- www.minimalizacesikany.cz
- www.modralinka.cz
- www.nasedite.cz
- www.odrogach.cz
- www.koordona.cz (koalice neziskových organizací proti domácímu násilí)
- www.plbohnice.cz/nespor (závislosti)
- www.podaneruce.cz
- www.poradenskecentrum.cz
- www.prestantekourit.cz
- www.sikana.cz
- www.spondea.cz (krizové centrum)

V Brně 10. září 2011

Eva Moškvanová, ŠMP